

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет математики та інформатики

(назва інституту / факультету)

Кафедра кафедра математичного моделювання

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Теорія ймовірностей та математична статистика

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

обов'язкова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма Інформаційні технології та управління проектами,

Прикладна математика

(назва програми)

Спеціальність 122 Комп'ютерні науки, 113 Прикладна математика

(вказати: код, назва)

Галузь знань Інформаційні технології, 11 Математика та статистика

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Факультет математики та інформатики

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: Пасічник Галина Савеліївна, доцент кафедри математичного моделювання,

к.ф.-м.н., доцент

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) <http://matmod.fmi.org.ua/pro-kafedru/spivrobotnyky/pasichnyk-halyna-savelijvna/>

Контактний тел. (037) 2 584825

E-mail: h.pasichnyk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3165>

Консультації Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Призначення навчальної дисципліни рекомендується визначати конкретно і коротко. Визначити її місце в структурі професійної підготовки майбутніх фахівців.

2. Мета навчальної дисципліни: ознайомити студентів з основами теорії ймовірностей і математичної статистики, необхідних для розв'язування багатьох теоретичних і практичних економічних задач; розвинути логічне мислення, вміння самостійно аналізувати та здійснювати математичні дослідження прикладних питань

3. Пререквізити. Математичний аналіз.

4. Результати навчання Студент повинен вміти поставити задачу, вибрати метод для її розв'язування, а також зробити правильний висновок і дати відповідне тлумачення розв'язку.

знати: методи розв'язування ймовірнісних задач, розподіли випадкових величин, їхні числові характеристики, статистичні методи аналізу та прогнозування

вміти: побудувати ймовірнісну модель, вибрати правильний метод розв'язування, застосовувати ймовірнісні методи до задач математичної статистики, здійснювати прогнозування.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни _____												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	3	5	5	150	3	30	45			75		іспит
Заочна												

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма						Заочна форма				
	усього	у тому числі					усього	у тому числі			
	л	п	лаб	інд	с.р.	л	п	лаб	інд	с.р.	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Основні поняття теорії ймовірностей										
Тема 1. Випадкові події та ймовірності	17	6	6			5					
Тема 2. Послідовні незалежні випробування	17	4	8			5					
Разом за ЗМ1	34	10	14			10					
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Випадкові величини										
Тема 1. Випадкові величини	15	4	6			5					
Тема 2. Числові характеристики випадкових величин	25	4	6			15					
Тема 3. Граничні теореми теорії ймовірностей	27	4	8			15					
Разом за ЗМ 2	67	12	20			35					
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 3. Елементи математичної статистики										
Тема 1. Вибірка з гене-	11	2	2			7					

ральної сукупності. Розподіл вибірки. Вибіркові характеристики												
Тема 2. Точкові та інтервальні оцінки параметрів	20	4	3			13						
Тема 3. Кореляційний зв'язок між випадковими величинами. Регресія	10	2	3			5						
Тема 4. Перевірка статистичних гіпотез	8		3			5						
Разом за ЗМЗ	49	8	11			30						
Усього годин	150	30	45			75						

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1	Класичне означення ймовірності
2	Геометрична ймовірність
3.	Поняття про центральну граничну теорему. Теорема Ліндеберга-Леві
4.	Властивості числових характеристик
5.	Інтервальні оцінки параметрів розподілу
6.	Нерівності Чебишова, Маркова. Збіжність за ймовірністю. Класичні форми закону великих чисел (теореми Чебишова, Маркова, Бернуллі)
7.	Кореляційний зв'язок між випадковими величинами

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна та письмова (індивідуальна домашня робота, творча робота з застосуванням комп'ютерних методів розв'язування пропонованих задач).

Формами підсумкового контролю є екзамен

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- контрольні роботи;
- індивідуальні домашні роботи;
- індивідуальні проекти;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Кожен студент виконує домашнє завдання у кожній тижні. Кожна така робота оцінюється з урахуванням пояснень студента. Отримані протягом семестру бали сумуються. Крім того, проводиться колоквиум, до якого включене теоретичне питання, та контрольні роботи, тестування.

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо

Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)									Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3					100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	30	100
5	15	5	15	10	3	5	6	2		

7. Рекомендована література -основна

7.1. Базова (основна)

1. В.А. Колемаев, О.В. Староверов, В.Б. Турандалевский. Теория вероятностей и математическая статистика. – М.: Высшая школа, 1991. – 400 с.
2. З.Г. Шефтель. Теорія ймовірностей. – К. : Вища школа, 1994. – 192 с.
3. В.Е. Гмурман. Руководство к решению задач по теории вероятностей и математической статистике. – М. : Высшая школа, 2001. – 309 с.
4. И.П. Мацкевич, Г.П. Свирид, Г.М. Булдык. Высшая математика. Теория вероятностей и математическая статистика. – Мн.: Выш. шк., 1993. – 269 с.
5. И.П. Мацкевич, Г.П. Свирид, Г.М. Булдык. Сборник задач и упражнений по высшей математике. Теория вероятностей и математическая статистика. – Мн. : Выш. шк., 1996. – 318 с.
6. Вища математика: Навчальний посібник. Частина 2. / В.П. Лавренчук, Т.І. Готинчан, В.С. Дронь, О.С. Кондур. – Чернівці: Рута, 2000. – 208 с.

7.2. Допоміжна

7. В.Е. Гмурман. Теория вероятностей и математическая статистика. – М. : Высшая школа, 2001. – 369 с.
8. Высшая математика для экономистов: Учебн. пособие для вузов / Н.Ш. Кремер, Б.А. Путко, И.М. Тришин, М.Н. Фридман; Под ред. проф. Н.Ш. Кремера. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 439 с.
9. А.С. Солодовников, В.А. Бабайцев, А.В. Браилов, И.Г. Шандро. Математика в экономике: Учебник: В 2-х ч. Ч.2. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 376 с.
10. П.Е. Данко, А.Г. Попов, Т.Я. Кожевникова. Высшая математика в примерах и задачах, ч.2. – М.: Высшая школа, 1986.
11. Х.Э. Крынский. Математика для экономистов. – М.: Статистика, 1970. – 583 с.
12. Г.Л. Кулініч, Л.О. Максименко, В.В. Плахотник, Г.Й. Призва. Вища математика : основні означення, приклади і задачі, ч.2. – К. : Либідь, 1992.